

Regulamentul (UE) nr. 1215/2012

al Parlamentului European și al Consiliului

din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială

publicat în
JO L 351 din 20 decembrie 2012

modificat prin:

- ▶ **Regulamentul (UE) nr. 542/2014** al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 în ceea ce privește normele aplicabile cu privire la Curtea unică în materie de brevete și Curtea de Justiție din Benelux (JO L 163 din 29 mai 2014);
- ▶ **Regulamentul delegat (UE) 2015/281** al Comisiei din 26 noiembrie 2014 de înlocuire a anexelor I și II la Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO L 54 din 25 februarie 2015).

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,
având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 67
alineatul (4) și articolul 81 alineatul (2) literele (a), (c) și (e),
având în vedere propunerea Comisiei Europene,
după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,
având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European^[1],
hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară^[2],
întrucât:

(1) La 21 aprilie 2009, Comisia a adoptat un raport privind aplicarea Regulamentului (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială^[3]. Raportul concluziona că, în general, aplicarea respectivului regulament este satisfăcătoare, dar că este de dorit să se îmbunătățească aplicarea anumitor dispoziții ale acestuia, să se faciliteze și mai mult libera circulație a hotărârilor și să se îmbunătățească în continuare accesul la justiție. Întrucât este necesar să se aducă o serie de modificări regulamentului respectiv, acesta ar trebui reformat, din motive de claritate.

(2) Cu ocazia reuniunii sale de la Bruxelles din 10-11 decembrie 2009, Consiliul European a adoptat un nou program multianual intitulat „Programul de la Stockholm – o Europă deschisă și sigură în serviciul cetățenilor și

^[1] JO C 218 din 23 iulie 2011, p. 78.

^[2] Poziția Parlamentului European din 20 noiembrie 2012 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial) și Decizia Consiliului din 6 decembrie 2012.

^[3] JO L 12 din 16 ianuarie 2001, p. 1.

pentru protecția acestora”^[1]. În Programul de la Stockholm, Consiliul European considera că procesul de eliminare a tuturor măsurilor intermediare (procedura de *exequatur*) ar trebui să continue în cursul perioadei acoperite de respectivul program. Totodată, eliminarea procedurii de *exequatur* ar trebui să fie însoțită de o serie de garanții.

(3) Uniunea și-a stabilit ca obiectiv să mențină și să dezvolte un spațiu de libertate, securitate și justiție, care să faciliteze, printre altele, accesul la justiție, în special prin intermediul principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor judiciare și extrajudiciare în materie civilă. Pentru instituirea progresivă a unui astfel de spațiu, Uniunea trebuie să adopte măsuri în domeniul cooperării judiciare în materie civilă cu implicații transfrontaliere, în special atunci când sunt necesare pentru funcționarea corespunzătoare a pieței interne.

(4) Anumite diferențe între normele interne care reglementează competența judiciară și recunoașterea hotărârilor împiedică buna funcționare a pieței interne. Adoptarea de dispoziții care să unifice normele referitoare la conflictele de competență în materie civilă și comercială și care să asigure recunoașterea și executarea rapidă și simplă a hotărârilor pronunțate într-un stat membru este indispensabilă.

(5) Aceste dispoziții intră sub incidența cooperării judiciare în materie civilă în sensul articolului 81 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”).

(6) Pentru atingerea obiectivului liberei circulații a hotărârilor în materie civilă și comercială este necesar și oportun ca normele care reglementează competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor să fie reglementate de un instrument juridic al Uniunii cu caracter imperativ și de aplicare directă.

(7) La 27 septembrie 1968, statele membre de la acel moment ale Comunității Europene, acționând în temeiul articolului 220 a patra liniuță din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, au încheiat Convenția de la Bruxelles privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, care a fost modificată ulterior prin convențiile de aderare a noilor state membre la convenția în cauză^[2] („Convenția de la Bruxelles din 1968”). La 16 septembrie 1988, statele membre de la acel moment ale Comunității Europene și anumite state AELS au încheiat Convenția de la Lugano privind competența judiciară și executarea hotărâ-

^[1] JO C 115 din 4 mai 2010, p. 1.

^[2] JO L 299 din 31 decembrie 1972, p. 32, JO L 304 din 30 octombrie 1978, p. 1, JO L 388 din 31 decembrie 1982, p. 1, JO L 285 din 3 octombrie 1989, p. 1, JO C 15 din 15 ianuarie 1997, p. 1. Textul consolidat este disponibil în JO C 27 din 26 ianuarie 1998, p. 1.

rilor în materie civilă și comercială^[1] („Convenția de la Lugano din 1988”), convenție paralelă cu Convenția de la Bruxelles din 1968. Convenția de la Lugano din 1988 a devenit aplicabilă în cazul Poloniei la 1 februarie 2000.

(8) La 22 decembrie 2000, Consiliul a adoptat Regulamentul (CE) nr. 44/2001, care înlocuiește Convenția de la Bruxelles din 1968 în ceea ce privește teritoriile statelor membre ce intră sub incidența TFUE, între statele membre, cu excepția Danemarcei. Prin Decizia 2006/325/CE a Consiliului^[2], Comunitatea a încheiat un acord cu Danemarca care asigură aplicarea în Danemarca a dispozițiilor Regulamentului (CE) nr. 44/2001. Convenția de la Lugano [din] 1988 a fost revizuită prin Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială^[3], semnată la 30 octombrie 2007 la Lugano între Comunitate, Danemarca, Islanda, Norvegia și Elveția („Convenția de la Lugano din 2007”).

(9) Convenția de la Bruxelles din 1968 continuă să se aplice teritoriilor statelor membre care intră în domeniul de aplicare teritorială a acestei convenții și care sunt excluse din prezentul regulament în temeiul articolului 355 din TFUE.

(10) Domeniul de aplicare al prezentului regulament ar trebui să includă toate principalele aspecte de drept civil și comercial, cu excepția anumitor aspecte bine definite, în special a obligațiilor de întreținere, care ar trebui excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament în urma adoptării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere^[4].

(11) În sensul prezentului regulament, instanțele din statele membre ar trebui să cuprindă instanțe comune mai multor state membre, precum Curtea de Justiție din Benelux atunci când își exercită competența judiciară asupra unor aspecte care intră sub incidența domeniului de aplicare al prezentului regulament. Prin urmare, hotărârile pronunțate de aceste instanțe ar trebui să fie recunoscute și puse în executare în conformitate cu prezentul regulament.

(12) Prezentul regulament nu ar trebui să se aplice arbitrajului. Niciuna dintre dispozițiile prezentului regulament nu ar trebui să împiedice instanțele dintr-un stat membru, atunci când sunt sesizate cu privire la o cauză în legătură cu care părțile au încheiat o convenție de arbitraj, să recomande părților să urmeze procedura arbitrală, să suspende ori să încheie procedu-

^[1] JO L 319 din 25 noiembrie 1988, p. 9.

^[2] JO L 120 din 5 mai 2006, p. 22.

^[3] JO L 147 din 10 iunie 2009, p. 5.

^[4] JO L 7 din 10 ianuarie 2009, p. 1.

rile sau să analizeze dacă o convenție de arbitraj este nulă și neavenită, nu produce efecte sau este imposibil de aplicat, în conformitate cu legislația lor națională.

O hotărâre pronunțată de o instanță a unui stat membru pentru a stabili dacă o convenție de arbitraj este nulă și neavenită, nu produce efecte sau este imposibil de aplicat nu ar trebui să intre sub incidența normelor privind recunoașterea și executarea prevăzute în prezentul regulament, indiferent dacă instanța s-a pronunțat asupra acestei chestiuni pe cale principală sau pe cale accesorie.

Pe de altă parte, în cazul în care o instanță dintr-un stat membru, exercitându-și competența în temeiul prezentului regulament sau în temeiul legislației naționale, a stabilit că o convenție de arbitraj este nulă și neavenită, nu produce efecte sau este imposibil de aplicat, acest lucru nu ar trebui să împiedice recunoașterea sau, după caz, executarea hotărârii adoptate de aceasta pe fond, în conformitate cu prezentul regulament. Acest lucru nu ar trebui să aducă atingere competenței instanțelor din statele membre de a hotărî cu privire la recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale în conformitate cu Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, semnată la New York la 10 iunie 1958 („Convenția de la New York din 1958”), care primează asupra prezentului regulament.

Prezentul regulament nu ar trebui să se aplice în cazul acțiunilor sau procedurilor auxiliare privind, în special, înființarea unui tribunal arbitral, competențele arbitrilor, desfășurarea unei proceduri de arbitraj sau orice alte aspecte aferente unei astfel de proceduri, și nici în cazul acțiunilor sau hotărârilor privind anularea, revizuirea, căile de atac, recunoașterea sau executarea unei sentințe arbitrale.

(13) Trebuie să existe o legătură între procedurile cărora li se aplică prezentul regulament și teritoriul statelor membre. În consecință, în principiu, ar trebui să se aplice normele comune privind competența judiciară, atunci când pârâtul are domiciliul pe teritoriul unui stat membru.

(14) Un pârât care nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru ar trebui, în general, să intre sub incidența normelor naționale privind competența judiciară aplicabile pe teritoriul statului membru unde se află instanța sesizată.

Cu toate acestea, pentru a asigura protecția consumatorilor și a angajaților, pentru a proteja competența instanțelor statelor membre în situații în care dețin competență judiciară exclusivă și pentru a respecta autonomia părților, anumite norme de competență judiciară din prezentul regulament ar trebui să se aplice indiferent de domiciliul pârâtului.

(15) Normele de competență ar trebui să prezinte un mare grad de prezizibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența

este determinată, în general, de domiciliul pârâtului. Astfel, competența ar trebui să fie întotdeauna determinată pe baza acestui criteriu, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt punct de legătură. În cazul persoanelor juridice, domiciliul trebuie să fie definit în mod independent, în vederea ameliorării transparenței normelor comune și a evitării conflictelor de competență.

(16) În afară de instanța domiciliului pârâtului, ar trebui să existe și alte instanțe autorizate în temeiul unei legături strânse între instanță și acțiune sau în scopul bune administrări a justiției. Existența unei legături strânse ar trebui să asigure securitatea juridică și să evite posibilitatea de a se introduce o acțiune împotriva pârâtului în fața unei instanțe dintr-un stat membru care nu era previzibilă în mod rezonabil de către acesta. Acest lucru este important în special în litigiile privind obligații necontractuale care rezultă din încălcări ale intimității și ale drepturilor legate de personalitatea sa, inclusiv privind calomnia.

(17) Proprietarul unui obiect cultural, astfel cum este definit la articolul 1 alineatul (1) din Directiva 93/7/CEE a Consiliului din 15 martie 1993 privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru^[1] ar trebui să poată iniția, în temeiul prezentului regulament, procedurile aferente unei acțiuni civile de recuperare a unui astfel de bun cultural, pe baza dreptului de proprietate, la instanțele din locul în care se află bunul cultural la momentul sesizării instanței. Aceste proceduri nu ar trebui să aducă atingere procedurilor inițiate în temeiul Directivei 93/7/CEE.

(18) În cazul contractelor de asigurare, al contractelor încheiate cu consumatorii și al contractelor de muncă, partea defavorizată ar trebui să fie protejată prin norme de competență mai favorabile intereselor sale decât normele generale.

(19) Autonomia părților la un contract, altul decât un contract de asigurare, un contract încheiat cu consumatorii sau un contract de muncă, în cazul cărora este permisă numai o autonomie limitată de stabilire a instanței competente, ar trebui să fie respectată, sub rezerva temeiurilor de competență exclusive ale instanțelor prevăzute în prezentul regulament.

(20) În cazul în care există dubii dacă o convenție de alegere a instanței în favoarea unei instanțe sau a unor instanțe dintr-un stat membru este nulă și neavenită în ceea ce privește validitatea sa, chestiunea ar trebui să fie tranșată în conformitate cu legislația statului membru în care se află instanța sau instanțele desemnate în convenție, inclusiv cu normele privind conflictul de legi din statul membru respectiv.

^[1] JO L 74 din 27 martie 1993, p. 74.

(21) În interesul administrării armonioase a justiției, este necesar să se reducă la minimum posibilitatea apariției procedurilor concurente și să se evite pronunțarea în diferite state membre a unor hotărâri ireconciliabile. Ar trebui să fie prevăzut un mecanism clar și eficace de rezolvare a cazurilor de litispendență și de conexitate, precum și de înlăturare a problemelor care decurg în urma divergențelor interne referitoare la determinarea datei la care se consideră că o cauză este pendinte. În sensul prezentului regulament, este necesar ca data în cauză să fie definită în mod independent.

(22) Cu toate acestea, pentru a ameliora eficacitatea acordurilor exclusive de alegere a forului și pentru a evita tacticile abuzive în cadrul proceselor, este necesar să se prevadă o excepție de la norma generală de litispendență, pentru a se putea rezolva în mod satisfăcător o anumită situație în care pot apărea proceduri concurente. O astfel de situație se regăsește atunci când o instanță nedesemnată într-un acord exclusiv de alegere a forului a fost sesizată în legătură cu o procedură, iar instanța desemnată este sesizată ulterior în legătură cu o procedură având același obiect și aceeași cauză, între aceleași părți. În această situație, prima instanță sesizată va trebui să își suspende procedura de îndată ce a fost sesizată instanța desemnată și până la momentul în care această din urmă instanță declară că nu este competentă în temeiul acordului exclusiv de alegere a forului. Această normă are scopul de a asigura faptul că, într-o astfel de situație, instanța desemnată are prioritate pentru a se pronunța asupra valabilității acordului și asupra măsurii în care acordul se aplică în cazul litigiului pendinte în fața sa. Instanța desemnată ar trebui să poată continua judecarea cauzei indiferent dacă instanța care nu a fost desemnată a decis deja să suspende procedura.

Această excepție nu ar trebui să se aplice în situația în care părțile au încheiat acorduri exclusive de alegere a forului care intră în contradicție sau dacă o instanță desemnată într-un acord exclusiv de alegere a forului a fost sesizată mai întâi. În astfel de cazuri, ar trebui să se aplice regula generală de litispendență din prezentul regulament.

(23) Prezentul regulament ar trebui să prevadă un mecanism flexibil care să le permită instanțelor din statele membre să țină seama de acțiunile pendinte în fața instanțelor din state terțe, având în vedere în special faptul dacă o hotărâre pronunțată într-un stat terț va putea fi recunoscută și executată în statul membru respectiv în temeiul legislației statului membru respectiv, și de administrarea corespunzătoare a justiției.

(24) La momentul luării în considerare a bunei administrări a justiției, instanța din statul membru în cauză ar trebui să evalueze toate circumstanțele cazului respectiv. Aceste circumstanțe pot include legăturile dintre elementele de fapt ale cazului, părți și statul terț în cauză, etapa la care a ajuns procedura în statul terț în momentul inițierii procedurii în fața instanței din

statul membru și dacă se preconizează sau nu că instanța din statul terț va pronunța sau nu o hotărâre într-un interval de timp rezonabil.

Această evaluare poate include, de asemenea, analiza aspectului dacă instanța din statul terț are competență exclusivă în cazul respectiv în circumstanțe în care o instanță a unui stat membru ar avea competență exclusivă.

(25) Noțiunea de măsuri provizorii, inclusiv cele de conservare, ar trebui să includă, de exemplu, hotărârile de conservare care vizează obținerea de informații sau conservarea probelor, menționate la articolele 6 și 7 din Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală^[1]. Acestea nu ar trebui să includă măsurile care nu sunt de conservare, ca de exemplu măsurile prin care se decide audierea unui martor. Acest lucru nu ar trebui să aducă atingere aplicării Regulamentului (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială^[2].

(26) Încrederea reciprocă în administrarea justiției în Uniune justifică principiul potrivit căruia hotărârile pronunțate într-un stat membru ar trebui recunoscute în toate statele membre, fără să fie necesare proceduri speciale. În plus, obiectivul diminuării duratei și costurilor litigiilor transfrontaliere justifică eliminarea hotărârii de încuviințare a executării înainte de executarea unei hotărâri în statul membru solicitat. Drept urmare, o hotărâre pronunțată de instanțele unui stat membru ar trebui tratată ca și cum ar fi fost pronunțată în statul membru solicitat.

(27) În scopul liberei circulații a hotărârilor, o hotărâre pronunțată într-un stat membru ar trebui să fie recunoscută și executată în alt stat membru chiar dacă este pronunțată împotriva unei persoane care nu are domiciliul într-un stat membru.

(28) În cazul în care o hotărâre conține o măsură sau un ordin care nu este cunoscut în dreptul statului membru solicitat, măsura sau ordinul în cauză, inclusiv orice drept indicat în aceasta/acesta, ar trebui să fie adaptat(ă), în măsura posibilului, la una (unul) cunoscut(ă) în dreptul statului membru în cauză, căreia (căruia) îi sunt asociate efecte echivalente și care urmărește obiective similare. Fiecare stat membru ar trebui să stabilească cine și cum va realiza adaptarea.

(29) Executarea directă în statul membru solicitat a unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru fără o hotărâre de încuviințare a executării nu ar trebui să pună în pericol respectarea drepturilor la apărare. Prin urmare, persoana împotriva căreia se solicită executarea ar trebui să poată solicita refuzarea recunoașterii sau a executării unei hotărâri, în cazul în care con-

^[1] JO L 157 din 30 aprilie 2004, p. 45.

^[2] JO L 174 din 27 iunie 2001, p. 1.

sideră că se aplică unul dintre motivele de refuz al recunoașterii. Printre acestea se numără motivul potrivit căruia persoana în cauză nu a avut posibilitatea de a se apăra, în situația în care hotărârea s-a pronunțat în lipsă, într-o acțiune civilă asociată unei proceduri penale. În această categorie ar trebui incluse și motivele care ar putea fi invocate în baza unui acord între statul membru solicitat și un stat terț, încheiat în temeiul articolului 59 din Convenția de la Bruxelles din 1968.

(30) O parte care contestă executarea unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru ar trebui pe cât posibil și în conformitate cu sistemul juridic al statului membru solicitat să poată invoca, în aceeași procedură, pe lângă motivele de refuz prevăzute în prezentul regulament, motivele de refuz disponibile în temeiul legislației naționale, în termenii prevăzute în legislația națională respectivă.

Cu toate acestea, recunoașterea unei hotărâri ar trebui să fie refuzată numai dacă există unul sau mai multe dintre motivele de refuz prevăzute de prezentul regulament.

(31) Până la contestarea executării unei hotărâri, instanțele din statul membru solicitat ar trebui să poată, pe parcursul întregii proceduri referitoare la o astfel de contestație, inclusiv în timpul exercitării căilor de atac, să permită continuarea executării, cu condiția limitării executării sau a constituirii unei garanții.

(32) Pentru a informa persoana împotriva căreia se solicită executarea, cu privire la executarea unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru, certificatul prevăzut în prezentul regulament, însoțit, dacă este necesar, de hotărâre, ar trebui notificat sau comunicat persoanei respective, într-un termen rezonabil înaintea primei măsuri de executare. În acest context, prima măsură de executare ar trebui să însemne prima măsură de executare după această notificare sau comunicare.

(33) Atunci când o instanță competentă cu privire la fond dispune aplicarea de măsuri provizorii, inclusiv măsuri de conservare, ar trebui asigurată libera circulație a acestora în temeiul prezentului regulament. Cu toate acestea, măsurile provizorii, inclusiv cele de conservare, dispuse de o astfel de instanță fără citarea pârâtului nu ar trebui să fie recunoscute și executate în temeiul prezentului regulament, cu excepția cazului în care hotărârea ce conține măsura îi este notificată sau comunicată pârâtului înainte de executare. Acest lucru nu ar trebui să împiedice recunoașterea și executarea acestor măsuri în temeiul legislației naționale. Atunci când măsurile provizorii, inclusiv cele de conservare, sunt dispuse de o instanță dintr-un stat membru care nu este competentă cu privire la fond, efectul acestor măsuri ar trebui limitat, în temeiul prezentului regulament, la teritoriul statului membru respectiv.

(34) Ar trebui asigurată continuitatea între Convenția de la Bruxelles din 1968, Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și prezentul regulament, fiind necesar să se prevadă unele dispoziții tranzitorii în acest sens. Aceeași necesitate a continuității este valabilă cu privire la interpretarea de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene a Convenției de la Bruxelles din 1968 și a regulamentelor de înlocuire a acesteia.

(35) Respectarea angajamentelor internaționale pe care statele membre și le-au asumat impune ca prezentul regulament să nu aducă atingere convențiilor la care statele membre sunt parte și care reglementează anumite materii.

(36) Fără a aduce atingere obligațiilor statelor membre în temeiul tratatelor, prezentul regulament nu ar trebui să aducă atingere aplicării convențiilor și acordurilor bilaterale dintre un stat terț și un stat membru încheiate înainte de data intrării în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 44/2001 care privesc aspecte reglementate de prezentul regulament.

(37) Pentru a asigura actualizarea certificatelor care urmează a fi utilizate în legătură cu recunoașterea sau executarea hotărârilor, actelor autentice și tranzacțiilor judiciare în temeiul prezentului regulament, competența de a adopta acte în conformitate cu articolul 290 din TFUE ar trebui delegată Comisiei în ceea ce privește modificarea anexelor I și II la prezentul regulament. Este deosebit de important ca, în timpul lucrărilor sale pregătitoare, Comisia să organizeze consultări adecvate, inclusiv la nivel de experți. Atunci când pregătește și elaborează acte delegate, Comisia ar trebui să asigure o transmitere simultană, în timp util și adecvată a documentelor relevante către Parlamentul European și Consiliu.

(38) Prezentul regulament respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special principiul dreptului la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil, garantate la articolul 47 din cartă.

(39) Deoarece obiectivul prezentului regulament nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre și poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană („TUE”). În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este enunțat la articolul respectiv, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.

(40) Regatul Unit și Irlanda, în conformitate cu articolul 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei, anexat la TUE și la Tratatul de instituire a Comunității Europene de la momentul respectiv, au participat la adoptarea și aplicarea Regulamentului (CE) nr. 44/2001. În conformitate cu articolul 3 din Protocolul nr. 21 privind poziția Regatului Unit și a Irlande,

dei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție, anexat la TUE și la TFUE, Regatul Unit și Irlanda și-au comunicat dorința de a participa la adoptarea și aplicarea prezentului regulament.

(41) În conformitate cu articolele 1 și 2 din Protocolul nr. 22 privind poziția Danemarcei anexat la TUE și la TFUE, Danemarca nu participă la adoptarea prezentului regulament, care nu i se adresează și nu i se aplică, fără a aduce atingere posibilității aplicării de către Danemarca a modificărilor la Regulamentul (CE) nr. 44/2001 în temeiul articolului 3 al Acordului din 19 octombrie 2005 dintre Comunitatea Europeană și Regatul Danemarcei privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială^[1], adoptă prezentul regulament:

JURISPRUDENȚA CJUE

1. O jurisdicție națională poate adresa Curții o cerere de interpretare a Convenției de la Bruxelles [*sau a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*], chiar dacă cererea se fundamentează pe susținerile uneia dintre părți, al căror temei nu a fost încă verificat de către respectiva jurisdicție, în cazul în care aceasta apreciază că, în raport cu particularitățile speței, pronunțarea unei hotărâri preliminare este necesară pentru soluționarea cauzei, iar întrebările adresate Curții sunt pertinente. Îi revine, în acest sens, jurisdicției naționale sarcina de a furniza Curții elementele de fapt și de drept care să îi permită să realizeze o interpretare a Convenției de la Bruxelles [*respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] care să fie utilă și să indice rațiunile pentru care apreciază că răspunsul acesteia la întrebările formulate este necesar pentru soluționarea litigiului (*Hotărârea din 9 decembrie 2003, C-116/02, Erich Gasser GmbH împotriva MISAT Srl, Repertoriul jurisprudenței, 2003, p. I-14693*)^[2].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea prevederilor Convenției de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, pentru identitate de rațiune.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: prin cerere de chemare în judecată, MISAT Srl (în continuare MISAT) a solicitat unei instanțe italiene (ca instanță de la domiciliul pârâtului) ca, în principal, să constate încetarea de drept a contractului încheiat cu Erich Gasser GmbH (în continuare Gasser), iar, în subsidiar, să constate că respectivul contract a fost reziliat. Ulterior, Gasser a formulat, în fața unei instanțe austriece, o cerere de chemare în judecată a lui MISAT, solicitând obligarea acestuia la plata unor facturi emise în executarea

^[1] JO L 299 din 16 noiembrie 2005, p. 62.

^[2] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 21 din Convenția de la Bruxelles [*art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.*]. Pentru această interpretare, a se vedea, *infra*, jurisprudența indicată la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

aceluiași contract încheiat între respectivele părți. Competența instanței austriece a fost întemeiată atât pe considerentul situării în acest stat a locului executării contractului, cât și pe considerentul existenței unei convenții de alegere a jurisdicției austriece. În opinia lui Gasser, existența convenției de alegere a jurisdicției (contestate de către MISAT) ar rezulta din menționarea respectivei instanțe pe toate facturile emise de către Gasser, coroborată cu absența oricărei contestații din partea lui MISAT. În aceste condiții, instanța națională a constatat incidența potențială a dispozițiilor art. 21 din Convenția de la Bruxelles [*respectiv art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] care stabilesc obligația celei de-a doua instanțe sesizate să suspende soluționarea cauzei până la stabilirea competenței de către prima instanță sesizată.

Instanța austriacă a solicitat Curții să interpreteze dispoziția legală menționată, în sensul de a stabili dacă obligația de suspendare a soluționării cauzei subsistă atunci când competența celei de-a doua instanțe ar fi fundamentată nu numai pe criteriul obiectiv (locul executării contractului), ci și pe un criteriu subiectiv (voința părților). Această cerere a ridicat, însă, o întrebare prealabilă (justificată de contestarea de către una dintre părți a existenței clauzei de alegere a jurisdicției), respectiv dacă jurisdicția care formulează o cerere preliminară poate adresa Curții întrebări întemeiate pe afirmații, contestate, ale unei părți sau trebuie ca, în prealabil, acestea să fie probate.

2. Este contrară prevederilor Convenției de la Bruxelles [*respectiv Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] adoptarea unei măsuri prin care jurisdicția unui stat contractant interzice unei părți la o procedură aflată pe rolul acesteia să introducă sau să continue o acțiune în fața instanțelor unui alt stat contractant, chiar și în cazul în care partea acționează cu rea-credință, cu scopul de a împiedica derularea acțiunii aflate pe rolul respectivei instanțe (*Hotărârea din 27 aprilie 2004, C-159/02, Gregory Paul Turner împotriva Felix Fareed Ismail Grovit, Harada Ltd și Changepoint SA, Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-03565*).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea prevederilor Convenției de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două reglementări urmăresc aceleași obiective și sunt cărmuite de aceleași principii.

Potrivit interpretării Curții, Convenția de la Bruxelles [*respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] are la bază încrederea pe care statele contractante o acordă în mod reciproc sistemelor lor juridice și instituțiilor lor judiciare. Această încredere a permis crearea unui sistem obligatoriu de competențe, pe care toate jurisdicțiile aflate sub incidența Convenției de la Bruxelles [*și a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] sunt ținute să îl respecte. Această încredere reciprocă presupune ca regulile de competență, comune jurisdicțiilor din toate statele contractante, să poată fi interpretate și aplicate cu aceeași autoritate de fiecare dintre respectivele jurisdicții (considerentele 24-25).

Cu foarte puține excepții, nu este permis controlul competenței unei instanțe de către instanța unui alt stat contractant. Or, interzicerea de către o jurisdicție a

introducerii sau continuării unei acțiuni în fața unei jurisdicții străine aduce atingere competenței acesteia de a soluționa cauza, fiind, în consecință, incompatibilă cu sistemul instituit prin Convenția de la Bruxelles [și prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.] (considerentele 26-27).

Justificarea interdicției ca sancțiune a comportamentului abuziv al pârâtului (care cu rea-credință s-ar adresa unei instanțe străine pentru a obstrucționa desfășurarea procedurii în fața instanței care a adoptat măsura) implică o apreciere a pertinentei introducerii acțiunii în fața instanței străine. Or, o asemenea apreciere este contrară principiului încrederii reciproce care stă la baza aplicării Convenției de la Bruxelles [și a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.] (considerentele 28-29). În plus, măsura este contrară obiectivelor Convenției de la Bruxelles [și ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.] și prin faptul că lipsește de efectul lor util prevederile acestei reglementări referitoare la litispendență și conexitate (considerentul 30).

Capitolul I. Domeniu de aplicare și definiții

Articolul 1. (1) Prezentul regulament se aplică în materie civilă și comercială, indiferent de natura instanței. Acesta nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă și nici răspunderii statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice (*acta iure imperii*).

(2) Prezentul regulament nu se aplică în ceea ce privește:

- (a) starea civilă și capacitatea persoanelor fizice, drepturile patrimoniale rezultate din regimurile matrimoniale sau din legăturile considerate prin legea aplicabilă acestora ca având efecte comparabile căsătoriei;
- (b) falimentele, procedurile privind lichidarea societăților insolvabile sau a altor persoane juridice, acordurile amiabile, concordatele sau procedurile similare;
- (c) securitatea socială;
- (d) arbitrajul;
- (e) obligațiile de întreținere care decurg dintr-o relație de familie, de rude-nie, de căsătorie sau de alianță;
- (f) testamentele și succesiunile, inclusiv obligațiile de întreținere rezultate ca urmare a unui deces.

CORESPONDENȚĂ

► art. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, art. 1 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, în esență, prevederile art. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Ca element de noutate poate fi menționată exceptarea expresă din sfera de incidență a regulamentului a răspunderii statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice (*acta iure imperii*), soluție deja consacrată prin jurisprudența CJUE.

De asemenea, în vederea armonizării domeniului de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 cu domeniile de aplicare ale Regulamentului (CE) nr. 4/2009^[1] și Regulamentului (UE) nr. 650/2012^[2], au fost exceptate expres obligațiile de întreținere care decurg dintr-o relație de familie, de rudenie, de căsătorie sau de alianță, precum și obligațiile de întreținere rezultate ca urmare a unui deces.

JURISPRUDENȚA CJUE

1. Pentru interpretarea noțiunii de „*materie civilă și comercială*” în scopul aplicării Convenției de la Bruxelles [*respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*], trebuie să se aibă în vedere nu sistemul de drept al unuia dintre statele interesate, ci, pe de-o parte, obiectivele și sistemul Convenției de la Bruxelles [*respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] iar, pe de altă parte, principiile generale care se desprind din ansamblul sistemelor de drept naționale.

Este exclusă din sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles [*respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] o hotărâre pronunțată într-un litigiu opunând o autoritate publică și o persoană privată, dacă autoritatea publică acționează în exercițiul unei puteri publice (*Hotărârea din 14 octombrie 1976, 29/76, LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG împotriva Eurocontrol, Repertoriul jurisprudenței, 1976, p. 01541*).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) prima teză din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, care preia vechea reglementare și o completează în sensul jurisprudenței CJUE, excluzând expres răspunderea statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice (*acta iure imperii*).

Pentru a interpreta textul menționat, Curtea a reținut că art. 1 din Convenția de la Bruxelles [*art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] indică sfera de aplicare a acestei reglementări și, ca atare, în vederea asigurării, în măsura posibilului, a egalității și a uniformității drepturilor și obligațiilor ce decurg din actul normativ pentru statele contractante și pentru persoanele interesate, este necesar ca noțiunile din acest text să nu fie considerate ca o simplă trimitere la dreptul intern al unuia sau altuia dintre statele interesate. Întrucât art. 1 din Convenția de la Bruxelles [*art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] prevede că actul normativ se aplică „in-

^[1] Regulamentul (CE) nr. 4/2009 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligație de întreținere (JO L nr. 7 din 10 ianuarie 2009, cu modificările ulterioare).

^[2] Regulamentul (UE) nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO L nr. 201 din 27 iulie 2012).

diferent de natura instanței”, rezultă că noțiunea de „materie civilă și comercială” nu trebuie interpretată în funcție de simpla repartizare a competențelor între diferitele ordini jurisdicționale existente în anumite state. Față de cele arătate, expresia „materie civilă și comercială” trebuie considerată ca o noțiune autonomă și interpretată, pe de-o parte, prin referire la obiectivele și sistemul Convenției de la Bruxelles [*respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*], iar, pe de altă parte, prin referire la principiile generale care se desprind din ansamblul sistemelor de drept naționale (considerentul 3).

În raport cu această interpretare a noțiunii de „materie civilă și comercială”, anumite categorii de hotărâri judecătorești trebuie considerate ca fiind excluse din sfera de aplicare a reglementării, în considerarea elementelor ce caracterizează fie natura raporturilor juridice dintre părți, fie obiectul litigiului. Astfel, dacă unele hotărâri judecătorești pronunțate în litigii care opun o autoritate publică și o persoană de drept privat pot intra în sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles [*respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*], situația este diferită în cazul în care autoritatea publică acționează în exercițiul puterii publice. Există un asemenea caz atunci când litigiul privește recuperarea redevențelor datorate de către o persoană de drept privat unui organism național sau internațional de drept public, ca urmare a utilizării instalațiilor și serviciile acestuia, mai ales atunci când această utilizare este obligatorie și exclusivă. Constituie un argument în plus pentru o asemenea calificare faptul că nivelul redevențelor, modul de calcul și procedura de percepere a acestora sunt stabilite în mod unilateral de către respectivul organism sau acesta, în mod unilateral, fixează locul de executare a obligației la sediul său și competența jurisdicției naționale pentru a soluționa litigiile referitoare la executarea obligației (considerentul 4).

2. Articolul 1 alin. (1) prima teză din Convenția de la Bruxelles [art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.] trebuie interpretat în sensul că o acțiune în justiție introdusă de persoane fizice într-un stat contractant împotriva unui alt stat contractant și care urmărește obținerea de despăgubiri pentru prejudiciul suferit de către avânzii-cauză ai victimelor acțiunilor întreprinse de forțe armate în cadrul unor operațiuni de război pe teritoriul primului stat nu aparține „materiei civile” în înțelesul acestei dispoziții (*Hotărârea din 15 februarie 2007, C-292/05, Eirini Lechouritou și alții împotriva Dimosio tis Omospondiakis Dimokratias tis Germanias, Repertoriul jurisprudenței, 2007, p. I-01519*).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) prima teză din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care preia vechea reglementare și o completează în sensul jurisprudenței CJUE, excluzând expres răspunderea statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice (*acta iure imperii*).

În speță, reclamantii s-au adresat instanțelor elene, solicitând obligarea Republicii Federale Germania la repararea prejudiciilor materiale, precum și a prejudiciului moral și a suferințelor psihice care le-au fost cauzate de acțiunile forțelor armate germane în anul 1943, în timpul ocupației militare.

Pentru a reține că acțiunea formulată excede domeniului de aplicare al Convenției de la Bruxelles [*respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*], Curtea a constatat că acesta este limitat la „materia civilă și comercială”, convenția nefiind nici conținutul, nici întinderea noțiunii. În asemenea condiții, pentru a asigura, în măsura posibilului, egalitatea și uniformitatea drepturilor și obligațiilor care decurg din Convenția de la Bruxelles [*respectiv din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] pentru statele contractante și pentru persoanele interesate, termenii respectivei dispoziții nu trebuie interpretați ca reprezentând o simplă trimitere la dreptul intern al unuia sau al altuia dintre aceste state. Astfel, noțiunea „materie civilă și comercială” trebuie considerată ca fiind o noțiune autonomă, ce trebuie interpretată prin referire, pe de o parte, la obiectivele și la sistemul Convenției de la Bruxelles [*respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] și, pe de altă parte, la principiile generale care reies din ansamblul sistemelor juridice naționale (considerentele 28-29).

În acest sens, Curtea a reținut că, deși anumite litigii dintre o autoritate publică și o persoană de drept privat pot intra în domeniul de aplicare al Convenției de la Bruxelles [*respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*], situația este diferită atunci când autoritatea publică acționează în exercitarea puterii publice (considerentul 31). Este suficient ca reclamantul să acționeze pe baza unei pretenții care își are originea într-un act de autoritate publică (cum este cazul ocupației militare din speță) pentru a considera că acțiunea acestuia, oricare ar fi natura procedurii recunoscute de dreptul național, este exclusă din domeniul de aplicare al Convenției de la Bruxelles [*respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*]. Împrejurarea că acțiunea este prezentată ca având un caracter civil, în măsura în care urmărește să obțină compensarea bănească a prejudiciului material și moral cauzat reclamantilor, este, în consecință, lipsită de orice relevanță (considerentul 41).

3. Articolul 1 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială [art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.] trebuie interpretat în sensul că noțiunea „materie civilă și comercială” include o acțiune în restituirea unei plăți nedatorate în cazul în care un organism public, căruia o autoritate instituită printr-o lege de reparare a prejudiciilor create ca urmare a persecuțiilor exercitate de un regim totalitar i-a impus să plătească unei persoane prejudiciate, cu titlu de reparație, o parte din suma obținută din vânzarea unui imobil, a virat acestei persoane, din eroare, întregul quantum al prețului de vânzare și, ulterior, solicită în justiție restituirea plății nedatorate (*Hotărârea din 11 aprilie 2013, C-645/11, Land Berlin împotriva Ellen Mirjam Sapir și alții, nepublicată încă în Repertoriul jurisprudenței*)^[1].

^[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 [art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.]. Pentru această interpretare, a se vedea, *infra*, jurisprudența indicată la art. 8 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) prima teză din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care preia vechea reglementare și o completează în sensul jurisprudenței CJUE, excluzând expres răspunderea statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice (*acta iure imperii*).

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: dl Julius Busse a fost proprietarul unui teren situat pe teritoriul care aparținea anterior Berlinului de Est. În timpul regimului național-socialist, el a fost persecutat de acest regim și, în 1938, a fost obligat să vândă terenul unui terț. Terenul respectiv a fost ulterior expropriat de Republica Democrată Germania și a fost comasat cu alte terenuri aflate în proprietatea acestui stat. După reunificarea germană, unitatea funciară care a rezultat astfel a intrat, în parte, în proprietatea Land Berlin și, în parte, în proprietatea Republicii Federale Germania. La 5 septembrie 1990, primii zece intimați din litigiul principal, dintre care doamnele Sapir și Birgansky, precum și dnii Rumney și Ben-Zadok au domiciliul în Israel, dl Busse în Regatul Unit, iar dna Brown în Spania, în calitate de succesori în drepturi ai proprietarului inițial, au solicitat retrocedarea părții din această unitate funciară care a aparținut anterior acestuia, în temeiul Vermögengesetz. În anul 1997, Land Berlin și Republica Federală Germania au vândut unui investitor, în totalitate, unitatea funciară obținută în urma operațiunii de comasare a terenurilor menționate mai sus. Ulterior vânzării, autoritatea competentă a constatat că, în conformitate cu dreptul național, primii zece intimați din litigiul principal nu puteau să solicite retrocedarea terenului, însă aveau dreptul la plata cotei-părți corespunzătoare din suma obținută din vânzarea unității funciare sau chiar din valoarea de piață a bunului. Aceeași autoritate a obligat Land Berlin, recurentul din litigiul principal, să plătească primilor zece intimați din litigiul principal cota-parte din suma obținută din vânzare corespunzătoare terenului domnului Julius Busse. Cu toate acestea, la efectuarea plății în discuție, Land Berlin, care acționa și în numele Republicii Federale Germania, a săvârșit o eroare. Astfel, a plătit din greșeală întregul preț de vânzare avocatului care îi reprezenta pe primii zece intimați din litigiul principal, sumă pe care el a împărțit-o apoi acestora din urmă. În procedura principală, Land Berlin solicită obligarea intimaților la restituirea sumei plătite în plus, pe care o estimează la 2,5 milioane de euro. Acesta a formulat la Landgericht Berlin (Tribunalul Regional Berlin) o acțiune îndreptată împotriva primilor zece intimați, în calitate lor de succesori în drepturi ai dlui Julius Busse, întemeiată pe îmbogățirea fără justă cauză, precum și împotriva avocatului care i-a reprezentat pe aceștia, care este cel de al unsprezecelea intimat în litigiul principal, întemeiată pe săvârșirea unui act ilicit.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, deși anumite litigii dintre o autoritate publică și o persoană de drept privat pot intra în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001 [*respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*], situația este diferită atunci când autoritatea publică acționează în exercitarea puterii publice. Pentru a determina dacă această situație se regăsește într-un litigiu cum

este cel din speță, este necesar să se examineze temeiul și modalitățile de exercitare ale acțiunii formulate (*a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 noiembrie 2002, Baten, C-271/00, Rec., p. I-10489, pct. 31, și Hotărârea din 15 mai 2003, Préservatrice foncière TIARD, C-266/01, Rec., p. I-4867, pct. 23*). În această privință, trebuie să se constate că, astfel cum subliniază instanța de trimitere, dreptul la reparație care stă la baza acțiunii formulate în cauza principală se întemeiază pe dispoziții naționale, în speță *Vermögensgesetz* și *Investitionsvorranggesetz*, referitoare la despăgubirea victimelor regimului național-socialist, care sunt identice pentru toți proprietarii de imobile grevate de drepturi de restituire. Astfel, acestea impun aceeași obligație de despăgubire fără a face distincție între calitatea de persoană privată sau de entitate statală a proprietarului bunului grevat. De asemenea, astfel cum reiese din cererea de decizie preliminară, procedura administrativă privind drepturile la reparație ale persoanelor prejudiciate este identică indiferent de calitatea proprietarului în cauză. În plus, în cadrul acestei proceduri, proprietarul menționat, persoană privată sau persoană publică, nu are nicio prerogativă de decizie în ceea ce privește stabilirea drepturilor la restituire ale persoanei prejudiciate (considerentele 33-36). Pe de altă parte, trebuie arătat că acțiunea principală privește restituirea excedentului plătit din eroare la achitarea de către Land Berlin a drepturilor de plată ale persoanelor prejudiciate. Or, pe de o parte, rambursarea acestui excedent nu face parte din procedura administrativă prevăzută de *Vermögensgesetz* și de *Investitionsvorranggesetz*. Pe de altă parte, în vederea rambursării sumei plătite în plus, proprietarul, indiferent dacă este vorba despre o persoană publică sau despre o persoană privată, trebuie să acționeze în justiție persoanele prejudiciate în fața instanțelor civile. De asemenea, rambursarea respectivă are ca temei juridic normele prevăzute la art. 812 alin. (1) din Codul civil german privind restituirea plății nedatorate, întemeiată pe îmbogățirea fără justă cauză.

4. Noțiunea „materie civilă și comercială”, utilizată la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială [**art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.**], trebuie interpretată în sensul că include o acțiune prin care o autoritate publică a unui stat membru solicită unor persoane fizice și juridice care sunt rezidente în alt stat membru daune-interese cu titlu de reparație a unui prejudiciu cauzat de o asocieră în scopul săvârșirii unei fraude cu privire la taxa pe valoarea adăugată datorată în primul stat membru (*Hotărârea din 12 septembrie 2013, C-49/12, The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs împotriva Sunico ApS și alții, nepublicată încă în Repertoriul jurisprudenței*).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) prima teză din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care preia vechea reglementare și o completează în sensul jurisprudenței CJUE, excluzând expres răspunderea statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice (*acta iure imperii*).

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, deși anumite litigii dintre o autoritate publică și o persoană de drept privat pot intra în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001, situația este diferită atunci când autoritatea publică acționează în exercitarea puterii publice (a se vedea în special Hotărârea din 11 aprilie 2013, *Sapir și alții*, C-645/11, pct. 33 și jurisprudența citată). Pentru a determina dacă această situație se regăsește în cadrul unui litigiu precum cel în discuție în cauza principală, este necesar să se examineze temeiul și modalitățile de exercitare a acțiunii formulate de Commissioners în Regatul Unit, în fața High Court of Justice (a se vedea prin analogie Hotărârea din 14 noiembrie 2002, *Baten*, C-271/00, Rec., p. I-10489, pct. 31 și Hotărârea din 15 mai 2003, *Préservatrice foncière TIARD*, C-266/01, Rec., p. I-4867, pct. 23) (considerentele 34-35).

În această privință, trebuie constatat că cererea cu care este sesizată instanța menționată are ca temei de fapt pretinsul comportament fraudulos-al pârâților, cărora li se impută că au participat, pe teritoriul Regatului Unit, la o serie de operațiuni de vânzare de mărfuri, destinate creării unui mecanism de evaziune fiscală de tip „cazul privind TVA-ul”, care a permis o evaziune privind taxa aferentă ieșirilor săvârșită de o persoană impozabilă din acest stat membru și că, astfel, au fost adevărații beneficiari ai sumelor obținute prin intermediul acestei evaziuni fiscale. În ceea ce privește temeiul juridic al acțiunii formulate, acesta este dat de pretinsa participare a pârâtului la o asocierie în scopul săvârșirii unei fraude care intră în domeniul de aplicare al dreptului privind răspunderea civilă delictuală sau cvasidelictuală din acest stat membru (considerentele 36-37).

De asemenea, din decizia de trimitere reiese că pârâtul nu este persoană impozabilă în scopuri de TVA, astfel încât nu este obligat la plata acestei taxe în temeiul legislației acestui stat membru. Totodată, reclamantul nu au posibilitatea de a emite ei înșiși, astfel cum este în general situația în cadrul exercitării prerogativelor de putere publică, titlul executoriu care să le permită să urmărească recuperarea creanței lor, ci trebuie ca, în acest scop, într-un context precum cel din prezenta cauză, să utilizeze căile ordinare de atac. Rezultă că raportul juridic existent între reclamant și pârât nu este un raport juridic întemeiat pe dreptul public, în speță dreptul fiscal, care implică utilizarea prerogativelor de putere publică (considerentele 38-40). Faptul că întinderea răspunderii delictuale a pârâtului față de reclamant și cuantumul creanței fiscale pe care aceștia o au împotriva unei persoane impozabile coincid nu poate fi considerat o dovadă că acțiunea reclamantilor ține de exercitarea puterii publice a acestora față de pârât, din moment ce este cert că raportul juridic existent între reclamant și pârât este guvernat nu de legislația din Regatul Unit privind TVA-ul, ci de legislația din acest stat membru privind răspunderea delictuală sau cvasidelictuală (considerentul 41).

5. Noțiunea de „materie civilă” în sensul art. 1 alin. (1) prima teză din Convenția de la Bruxelles [art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.] acoperă acțiunea în repararea daunelor formulată în fața unei instanțe penale împotriva unui profesor al unei școli publice care, în timpul unei excursii școlare, a cauzat

un prejudiciu unui elev, prin nerespectarea cu vinovăție a obligației de vigilență, chiar dacă există în materie un sistem de asigurări sociale instituit prin norme de drept public (*Hotărârea din 21 aprilie 1993, C-172/91, Volker Sonntag împotriva Hans Waidmann, Elisabeth Waidmann și Stefan Waidmann, Repertoriul jurisprudenței, 1993, p. I-01963*)^[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 care preia vechea reglementare.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, întrucât reglementarea nu distinge în funcție de natura instanței sesizate, Convenția de la Bruxelles [*respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] se aplică în ceea ce privește hotărârile în materie civilă pronunțate de către o instanță penală (considerentele 15-16).

O acțiune în repararea prejudiciului cauzat unei persoane particulare prin săvârșirea unei infracțiuni, cum este cazul în speță, are o natură juridică civilă. Astfel cum s-a reținut prin jurisprudența Curții, o asemenea acțiune nu scapă din sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles [*respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, n.n.*] decât dacă pârâțul este o autoritate publică acționând în exercițiul unei puteri publice. În speță, împrejurarea că profesorul ar avea statutul de funcționar public și ar acționa ca atare nu este determinantă, întrucât nu întotdeauna un asemenea funcționar exercită o putere publică. În majoritatea sistemelor de drept ale statelor membre, comportamentul profesorilor unei școli publice în raport cu elevii, pe parcursul unei excursii școlare, nu presupune exercitarea unei puteri publice exorbitante prin raportare la regulile aplicabile în relațiile dintre particulari (considerentele 19-22). Rezultă, așadar, că o acțiune în daune formulată împotriva unui profesor al unei școli publice pentru prejudiciul cauzat unui elev în timpul unei excursii școlare, prin nerespectarea culpabilă a obligației de vigilență, se include în noțiunea de „materie civilă” în sensul art. 1 alin. (1) prima teză din Convenția de la Bruxelles [*art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.*].

În fine, existența eventuală a unei asigurări de răspundere instituită prin norme de drept public nu prezintă nicio relevanță întrucât temeiul acțiunii civile, respectiv răspunderea delictuală, nu este afectat de existența unei asemenea garanții (considerentul 28).

6. Articolul 1 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles [art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.] trebuie interpretat în sensul că:

a) se include în sintagma „*materie civilă și comercială*” o acțiune prin care un stat contractant solicită obligarea unei persoane de drept privat la executarea unui contract de drept privat de cauțiune, încheiat pentru a permite unei persoane să furnizeze o garanție stabilită de către acest stat, cu condiția ca raportul juridic

^[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles [*art. 45 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, n.n.*]. Pentru această interpretare, a se vedea, *infra*, jurisprudența indicată la art. 45 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.